

Vergaderjaar 2012–2013

31 899

Nota Overgewicht

Nr. 22

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 maart 2013

Met deze brief geef ik invulling aan de toegezegde jaarlijkse voortgangsrapportage van het Convenant Gezond Gewicht.¹ Ik doe dit mede aan de hand van de moties over gezonde schoolkantines en de EPODE-aanpak die uitgevoerd worden door het Convenant (2010–2014)².

In 2012 heeft het Convenant goede stappen gezet die onderdeel zijn van onze gezamenlijke inspanning om de trend in overgewicht én obesitas bij zowel kinderen als volwassenen om te buigen. Ik hecht waarde aan gezamenlijke inspanningen die vanuit een convenant als deze plaatsvinden; overgewicht is niet een thema dat eenzijdig aangepakt kan worden. Het Convenant Gezond Gewicht zet met 26 publiek-private partners en 6 landelijke bedrijfspartners van JOGG in op het creëren van een positieve beweging die het verschil maakt. Ik vind het belangrijk dat die beweging ook zichtbare resultaten boekt. Naast de concrete voorde-ningen op de gezonde schoolkantine (motie Vendrik) en voor een integrale lokale aanpak overgewicht (motie Wiegman), zie ik positieve ontwikkelingen zoals:

- Realisatie van gezonde sportkantines. De gezonde sportkantine tool GO! is door ruim 80 geïnteresseerde organisaties afgenomen, waaronder sportverenigingen, gemeenten en GGD'en.
- Online MBO-lesmodules voor foodprofessionals in retail en horeca zijn afgerond en klaar voor implementatie in 2013.
- Kansen en mogelijkheden t.a.v. portiegroottes zijn met bedrijven en branches geïnventariseerd. Het resultaat is o.a. een document met kansen en belemmeringen waarmee de levensmiddelenindustrie, retail en de horeca hun achterban informeren en stimuleren om aan de slag te gaan. Daarnaast is een quickscan van aanbod en portiegroottes van eten en drinken in bioscopen en theaters uitgevoerd als voorbereiding voor activiteiten in 2013.

¹ Kamerstuk 31 899, nr. 15 Convenant Gezond Gewicht.

² Kamerstuk 31 899, nr. 14 Uitvoeren aangenomen moties inzake nota Overgewicht.

- «Vitaliteit in het MKB» is ingezet als speerpunt vanuit het deelconvenant Werk. MKB-Nederland heeft vanuit het belang van gezonde leefstijl en duurzame inzetbaarheid meerdere initiatieven gestart, waaronder de campagne «Elkedagbeter.nu» en de bedrijfsgezondheidscheck van MKB servicedesk. Door verbinding te maken met het duurzame inzetbaarheidbeleid en het Actieplan Gezond Bedrijf van de ministeries van SZW en VWS is er gezamenlijk ingezet op verspreiding van goede voorbeelden en bewustwording rondom dit thema.
- In samenwerking met de Stichting van de Arbeid is voor de vierde keer het Symposium De Gezonde Werkvloer in oktober 2012 georganiseerd. Goede voorbeelden, knelpunten en oplossingen zijn met elkaar gedeeld met als doel een stap voorwaarts te zetten naar een gezonde werkvloer met vitaliteit in het MKB als speerpunt. In totaal namen 150 aanwezigen deel aan het programma.

Een uitgebreider verslag van de resultaten en bijdragen van partijen is ook zichtbaar in het jaarverslag van het Convenant Gezond Gewicht.³

Voortgang JOGG gemeenten

Motie Wiegman (Kamerstuk 31 899, nr. 10) is gericht op de implementatie van de EPODE-aanpak in Nederlandse gemeenten. Het doel is om ten minste 75 JOGG-gemeenten in 2015 te hebben die volgens deze methode integraal beleid op overgewicht inzetten.

Het Convenant heeft de EPODE-aanpak passend gemaakt voor de Nederlandse situatie en heet Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). De uitvoering vindt plaats met betrokkenheid van alle 26 convenantpartners en 6 landelijke bedrijfspartners JOGG. JOGG werkt daarnaast nauw samen met het Centrum Gezond Leven-RIVM, relevante programma's, partijen en kennisinstellingen om uitwisseling en verspreiding van de aanpak te bevorderen. Op basis van de lokale behoefte legt JOGG verbindingen en maakt zij gebruik van de gebundelde krachten uit haar netwerk. Met de JOGG-methode als kapstok werkt zij met de gemeente aan een effectieve en integrale lokale aanpak voor overgewicht. Gemeenten kiezen er zelf voor om zich aan te sluiten bij JOGG. Door gezamenlijke inspanningen zijn er momenteel 25 JOGG-gemeenten en een JOGG-provincie.⁴ In opmaat naar de doelstelling van 2015, is het doel om eind 2013 45 JOGG-gemeenten aangesloten te hebben.

JOGG zet in op een gecoördineerde lokale aanpak als onderdeel van een landelijke beweging. Ik zie al mooie lokale activiteiten die onder de JOGG-paraplu uitgevoerd worden. Bijvoorbeeld de straatloop in JOGG-Veghel, JOGG-coaches op de winkelvloer van de lokale supermarkt en een fietsweek in Utrecht NoordWest. Of JOGG-actieweken in Breda, IJsselstein en Dordrecht waar een week in het teken stond van activiteiten gericht op gezonde voeding en meer bewegen. Maar ook «kijkgroen» dat wordt omgezet in «speelgroen» zoals in Zwolle. Dit zijn allemaal activiteiten als onderdeel van een doordachte aanpak en laten iets van de lokale energie en variatie zien. Doordat JOGG ondersteunt en faciliteert, wisselen gemeenten kennis en successen uit over de implementatie van de JOGG-pijlers. Dit versterkt de lokale aanpak en inspiratie. Mede met ondersteuning van het netwerk van JOGG, zijn al meer dan 65 lokale bedrijven actief. Ze denken mee over communicatieplannen, leveren vrijwilligers en producten bij acties of doen een bijdrage in financiën om

³ http://www.convenantgezondgewicht.nl/download/159/jaarverslag_2012.pdf

⁴ JOGG-gemeenten: Alkmaar, Amsterdam, Borger-Odoorn, Breda, Delft, Den Haag, Dongen, Dordrecht, Haarlem, Haarlemmermeer, IJsselstein, Katwijk, Leiden, Meppel, Nijkerk, Purmerend, Roosendaal, Rotterdam, Smalingerland, Tynaarlo, Utrecht, Veghel, Zaanstad en Zwolle. Drenthe is JOGG-provincie.

te ondersteunen. Naast de publiek-private samenwerking is een andere belangrijke pijler de sociale marketing. Hiermee wordt ingezet op de toepassing van marketingtechnieken om jongeren positief te verleiden tot het eten van gezonde voeding en voldoende beweging. Dit is in 2012 actief toegepast op ter ondersteuning van lokaal beleid via de «Watercampagne» in de Haagse Rotterdamse JOGG-wijken en de landelijke aanpak DrinkWater.

Door alle activiteiten en omvang bereikt JOGG inmiddels ruim 650.000 jongeren tussen 0–19 jaar. Uiteindelijk moet de gebundelde inzet van JOGG en het totale Convenant leiden tot daling van het overgewicht en behoud van gezond gewicht. Dit effect is echter nog niet op de korte termijn meetbaar, maar wordt over de looptijd van het Convenant wel gemeten.

Voortgang Gezonde Schoolkantine

Motie Vendrik (Kamerstuk 31 899, nr. 8) heeft als doel om beleid te ontwikkelen gericht op 100% gezonde schoolkantines in 2015. Deze doelstelling is een prioriteit van het deelconvenant School van het Convenant. Om de doelstelling te verwezenlijken zet ik de komende twee jaren extra in op het project De Gezonde Schoolkantine van het Voedingscentrum.⁵ Sinds 2006 hebben de inspanningen er toe geleid dat inmiddels 400 schoolkantines aan de slag zijn met het Gezonde Schoolkantineprogramma. Voor het jaar 2013 verwacht ik dat dit aantal gegroeid is naar 750 schoollocaties die het veranderproces ingegaan zijn.

Via het Handvest Gezonder Voedingsaanbod op Scholen wordt door het Convenant ook ingezet op de aanbodkant. Sinds de ondertekening op 7 december 2011 hebben inmiddels 36 partijen (uit onder andere cateringbranche, automatenbranche en productontwikkelaars) zich aangesloten. Hiermee is bijna 90% van de cateraars in het voortgezet onderwijs aangesloten en wordt inmiddels 35% van de scholen bereikt. Deze partijen voelen zich verantwoordelijk voor het welzijn van jongeren en sluiten zich hiermee aan bij de beweging om het aanbod op scholen gezonder te maken. Op deze manier wordt in het onderwijs vanuit verschillende kanten, vraag en aanbod, publiek en privaat, ingezet op een gezondere jeugd. In de andere deelconvenanten van het Convenant wordt overigens ook ingezet op een gezonder assortiment in de kantines. Denk aan de gezonde sportkantines of een concept voor gezonde bedrijfsrestaurants. De ontwikkelingen hierop heb ik eerder genoemd.

Tot slot

Zoals aangegeven is het bestrijden van overgewicht een complex maatschappelijk probleem. Het rechtvaardigt een multifactoriële aanpak. Krachtenbundeling met concrete afspraken over inzet, zoals vanuit dit Convenant Gezond Gewicht gedaan wordt, past daar bij. Ik heb vanuit onze betrokkenheid ook aandacht voor voortgang ten aanzien van de gestelde doelen. Uiteraard vraagt het ook inzet van ons met o.a. kennis, verbindingskracht en middelen. Namens de rijksoverheid leveren de ministeries van OCW en VWS inhoudelijke en financiële bijdrage aan het Convenant. Op basis van de afspraken van het Begrotingsakkoord 2013 is de financiële bijdrage vanuit VWS opgehoogd voor JOGG. De totale bijdrage vanuit de rijksoverheid op de begroting van het Convenant is

⁵ TK 2011–2012 31 899-21 Begrotingsakkoord 2013 extra middelen tegengaan obesitas bij kinderen

hierdoor € 3.015.100,- (totale begroting van het Convenant: € 3.787.850,-).⁶

In 2012 zijn de afspraken en gezamenlijke activiteiten op basis van een tussenevaluatie aangescherpt. Ik vind dit een positieve ontwikkeling, passend bij de publiek-private constructie en gezamenlijke verantwoordelijkheden waar we onze handtekening voor hebben gezet. Ik zie op basis hiervan de resultaten van 2013 met vertrouwen tegemoet en zal uw Kamer hier begin 2014 over informeren.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn

⁶ N.B. Vanuit de € 3 mln. intensiveringsgelden voor JOGG is in 2013 € 770.970,- ingezet voor de ontwikkeling van ketenzorg voor JOGG-gemeenten. Dit betreft een directe opdrachtverlening vanuit VWS aan het Partnerschap Overgewicht Nederland/ VU Amsterdam en staat niet op de eigen begroting van JOGG/ het Convenant.